

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

6. Animi commotiones homini ad virtutes exercendas datas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

ab eo gubernatis. Primò quidem quia providentia non est naturam gubernatorum tollere, sed saluare. Requirit autem hoc perfectio uniuersi, ut sint quaedam, in quibus malum non possit accidere; quaedam verò, quae defectum mali pati possint secundum suam naturam. Si igitur malum totaliter excluderetur à rebus providentià diuinà; non regerentur res secundum earum naturam: quod esset maior defectus, quàm singulares defectus, qui tollerentur. Hæc S. Thomas.

At videamus, quid sit regere res, secundum earum naturam, præsertim hominem, cuius natura exigit arbitrij libertatem, quæ quia valde conuenit homini bonum & malum discriminanti, sine violentia non adimeretur. Et si adimeretur, perirent merita, perirent præmia. *Qui probatus est in illo, & perfectus est, erit illi gloria* Eccli. 31. 10. *aterua: qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit: ideo stabilita sunt bona illius in Domino.* Equis & alijs iumentis non damus mercedem, non enim sponte, sed coactè laborant. *Posse peccare, & non peccare, hoc est gloriosum.* Apposuit Eccli. 35. 17. *tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illis quoniam multa sapientia Dei, & fortis in potentia, videns omnes sine intermissione.* Virtutes exigi ab homine, nemo negat. Atqui in hoc rerum statu, si vitia non essent, neque virtutes essent.

Quod Laëtantius ex affectibus hominum, qui naturales, non voluntarij sunt, contra Stoicos ita demonstrat. *Peripatetici* L. Cælius La-
relii, qui tunc omnia detrabi negant posse, quia nobiscum simul nata ant. lib. 6.
sunt; & conantur ostendere, quam prouidenter, & quam necessario diuin. Inquit.
Deus, sine natura (sic enim dicunt) his nos armarit affectibus, quos tam cap. 36.
tamen quia vitiosi, plerumque sunt, si nimij sint, posse ab homine adhibito
modo salubriter temperari, ut tantum homini, quantum natura satia
est, relinquatur. Non insipiens disputatio, si ut dixi, non ad hanc vitam
omnia referrentur. Stoici ergo furiosi, qui ea non temperant, sed abscin-
dunt; rebusq; à natura insitis castrare hominem quodammodo volunt.
Quod tale est, quale si velint aut metum detrabere cervis, aut vene-
num anguib; aut iram feris, aut placiditatem pecudibus. Nam quæ
singula mutis animalibus data sunt, ea verò uniuersa homini simul.
Quod si ut medici dicunt, lætitiæ affectus in splene est, ira in felle, libidi-
nis in icore, timoris in corde; facilius est interficere animal ipsum, quàm

ex corpore aliquid euellere; quod est animantis naturam velle mutare. Sed homines prudentes non intelligunt, cum vitia ex homine tollunt, etiam se virtutem tollere; cui soli locum faciunt. Nam si virtus est, in medio ira impetu seipsum cohibere, ac reprimere; quod negare non possunt: caret ergo virtute, quisquis ira caret. Si virtus est, libidinem corporis continere; virtute careas, necesse est, qui libidinem, quam temperet, non habet. Si virtus est cupiditatem ab alieni appetitione frenare; nullam certe virtutem potest habere, qui caret eo, ad quod cohibendum, virtutis usus adhibetur. Ubi ergo vitia non sunt; nec virtuti quidem locus est; sicut nec victoria quidem, ubi aduersarius nullus est. Ita se ut bonum sine malo esse in hac vita non possit. Affectus igitur, quasi ubertas est animorum naturalis. Nam sicut in sentes ager, qui est natura fecundus, exuberat: sic animus incultus vitij sua sponte inualescentibus, velut spinis obducitur, sed cum verus cultor accesserit, statim cedentibus vitij, fruges virtutis oriuntur. Deus itaque cum hominem primum frugeret, mirabili providentia, ingeneravit ei prius istas animi commotiones, ut posset capere virtutem, sicut terra culturam; posuitque materiam vitiorum, in affectibus; virtutis, in vitij. Quia profectio aut nulla erit, aut in usu esse non poterit; si desint ea, per qua vis eum aut apparet, aut constat.

VII.

Virtutes igitur multae non essent, vel certe tantae non essent, si vitia non essent, aut peccata; e quibus proinde multa bona emergunt. Vnde humilitas? vnde lachrymae? vnde contritio, & poenitentiae virtus? vnde metus inferni, si peccata non essent. Cur David dicebat, *Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam?* nonne causam ipse subiunxit? *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper?* Neque meum dumtaxat, sed etiam matris meae, quia & *in peccatis concepit me mater mea.* Quam multos a nimia diuitiarum cupiditate, a comestationibus & immiseriordia deterruit diues ille epulo, qui induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide, postea autem dicebat, *erucior in hac flamma?* Quam multi, vsconfererent ad misericordiam Dei, tracti sunt, postquam viderunt, in gratiam receptum Zachaeum, Matthaeum, mulierem, quae erat in ciuitate peccatrix? ipsum denique latronem in cruce respicientem? Vnde in nobis existeret cura & sollicitudo salutis, si non audire-

mus,

Psal. 34. 13

Luc. 16. 19.

Luc. 7. 36.
Luc. 23. 43.